

ologische Hoog-
de kaarten ver-
17
raag, dat ook op
geschiede. J. B.
et vraag om 40
nog eens tot het
egevens? J. B.

rd en heeft den
is van Afschei-
De oudere gar-
ren opponeerde,
om de belijdenis
n c. in te stem-
n greep van de
n of meer met
rtikelen over de
chulp van aller-
hun oorspronke-
n geheel of ge-
laten slaan, of
„poogde men

de Gereformeerde
aan van de be-
ken zin en een
lie een „dekse!”
We kunnen dit

vergaderd door
kerk is daarom

ven in art. 27—

jkheid”, die de
deze artikelen

stenbond en het
mee om de aan-
en. Juist op dit
te gaan. De ge-
ructies en scho-
er grond te
it gedreven wor-
anderen in den
de Critiek der
g van stelling b

inds 1942 e.v. is
t stuk van het

De Vrijmaking
el gemaakt. De
dat evenzoo. De
k der Jongeren
communis opinio
een genade des
zooveel gevaar-
0, thans na der-
t blikveld staan
r oorspronkelijke
vermeden wordt.
en met bewuste
erstof van vroe-
Wat sinds 1930
papieren. Er is
niet meeleefde.
et worden (o.a.
nules) is er niet

htelijk of onge-
ts opleggen. Wij
lk met onze on-
aar ook moeten
gen vragen, dat
klarheid te ko-
lenis betreffende

bladen aan hen,
volgende eenige
er Afscheiding”:
menschen schrif-
ke Schrifturen”
t voor ieder dui-
ig te kennen van
van Afscheiding
rakte bracht. De

klagen, dat de
en dat zijn utter-
f. Kerken verloo-
den doofpot ge-
dat, hoewel vóór
vas en de „pluri-
schillen stond, de
ruak over de kerk
nga bestoten geen
r te benoemen.

Afscheiding wilde juist een hand-
having van bewuste artikelen in
hun oorspronkelijke beteken-
zijn. Maar al te zeer is aan het graf van De Cock
gebouwd, doch gebroken met zijn profetie. Wanneer
de Afscheiding verheerlijkt wordt, maar de belijdenis
der Afscheiding verlaten, blijft een sierlijke gevel over,
die bij elken aanval omgetrokken kan worden, die ze-
ker niet staan blijft bij den oecumenisch-barthiaan-
schen aanval.

Enkele passages uit een werkje van De Cock: We-
derlegging van het goddelooze stuk, getiteld: Beschou-
wing van de Belijdenis des Geloofs⁶⁾, UIT 1835, dus
een jaar na de Afscheiding, zullen ons doen zien, dat
De Cock van het volgende gevoelen was:

a. De Schrift leert een absoluut onderscheid
tusschen ware en vervalschte kerk; geen „oecumeni-
sche” houding is mogelijk.

b. Deze schriftuurlijke gedachte is uitgedrukt in
art. 27—29, die ons duidelijk inlichten over de ken-
merken der ware zichtbare kerk.

c. Daarom moeten tegenover allen afval van relati-
veerende liberalen juist de bewuste artikelen in woord
en daad met kracht gehandhaafd worden.

Wij geven nu telkens eerst een passage uit de art.
27—29 N.G.B. en laten daarna de polemische kant-
tekeningen van De Cock volgen, die grootendeels ge-
richt zijn tegen de vrijzinnige opvattingen van een
zich als L. O. aandienenden anonymus. Ons zullen de
door L. O. voorgedragen opvattingen niet als geheel
onbekend voorkomen. Daarom te meer verdient het
woord van De Cock tegen den interpretatiezwendel
met de belijdenis alle aandacht.

Artikel 27:
Wij gelooven en belijden een eenige Katholieke of
algemeene Kerk, dewelke is een heilige vergadering
der ware Christgelovigen, al hun zaligheid verwach-
tende van Jezus Christus, gewasschen zijnde door zijn
bloed, geheiligd en verzegeld door den Heiligen
Geest.....

Ook mede is deze heilige Kerk niet gelegen, ge-
bonden, of bepaald in een zekere plaats, of aan zekere
personen, maar zij is verspreid en verstrooid door de
geheele wereld; nochtans te samen gevoegd, en ver-
eenigd zijnde met hart en wil in één zelfden Geest,
door de kracht des geloofs.

De Cock:
„Als een geheel verbijsterd Liberale leidt hij op zijn
Soecniaansche daartuit af, (waarheid en leugen voor
even geldig en gelijkwaardig houdende en onderen
vermengende): Dat de ware kerk dus,
evenmin bestaat in het Hervormd
als eenig ander Kerkgenootschap,
en maakt hierop dit zot en dwaas, ja kerkvernietigend
besluit: want niet een kerkgenoot-
schap is over de geheele wereld
verspreid.

In het eerste toont hij dus duidelijk, dat het bij
hem om het even is, of men in eene Roomsche Syna-
goge deel heeft aan de gruwelen van het Pausdom,
of in eene Sociniaansche Samenrotting van menschen
die het alle daarop toelagen om God van troon en
kroon te berooven, of in eene vergadering van Ge-
reformeerden waar Gods Woord zuiver
gepredikt, de Sacramenten zuiver
ledend worden en de kerkelijke
tucht naar Gods Woord gehand-
haafd, zie de kenmerken der ware kerk, art. 29.

Wie ijt niet van zulken een Liberaalheid? En hoe
druischt het niet aan, tegen den zin, de meening en
het voorschrift van geheel onze Geloofsbelijdenis, dan
immers behoefde er in het geheel geene Geloofsbelij-
denis te wezen, veel minder de kenteekenen der ware
kerk te worden opgegeven, gelijk geschiedt art. 29, en
Guido de Bres en Peregrinus de la
Grange, de voornamste opstellers onzer Geloofs-
belijdenis, zouden zich dan wel gewacht hebben om
hun leven voor eene onverschillige zaak Gode als eene
welbehagelijke offerande, Rom. 12:1 op te offeren
en over te geven.

Het kenmerk van tot die ware
kerk te behoren (zegt hij verder) be-
staat niet daarin, dat men zekere
bepaalde leervormen en begrippen
omhelst, verdedigt en voor regt-
zinnig houdt, met veroordeling
van al het andere.

6) De volledige titel luidde: Wederlegging van het
goddelooze stuk, Getiteld: Beschouwing van de Belijdenis
des Geloofs: Onlangs Door Een Onbekende Nachtuil uit-
gegeven met het oogmerk om de wereld te verleiden en
te stijven in hare verkeerde gedachten nopens, en vervol-
ging van de ware gereformeerden, en de gereformeerde
leer te verkeeren in een bajert van verwarring, en in
plaats van den waarachtigen dienst van God, den afschu-
welijken Kalverdienst des vrijen wils op te rigten — door
H. de Cock, Gereformeerd Leeraar onder 't Kruis om
Christus' wil, Te Veendam, bij F. E. Mulder, 1835.

De „onbekende nachtuil” was wellicht een der wolven
in de schaapskool Christi: ds Benthelm Redingius, Zij,
die vandaag last van „toonzelekte” hebben zouden het
overigens in den tijd der Afscheiding zeer moeilijk gehad
hebben. De klachten (ook van vromen) waren niet van
de lucht, dat De Cock te scherp, te absolutistisch was. Ik
noem nu eenmaal een kind een kind, schreef hij eens.

Maar dat de man hier weer redeneert, geheel en al
aan, en vlak tegen de meening onzer Geloofsbelijdenis
zelve, die dan nutteloos en geheel en al overbodig zoude
zijn, en niet bij ieder artikel schier zeggen, d a a r o m
verwerpen wij die en die, die hier niet Schrift-
matig over denken, maar ook de beschrijving der
kerk zelve in dit artikel voorgesteld, maakt onze L. O.
als een dwaalgeest openbaar.

Immers zij is eene vergadering der ware
Christengelovigen, al(s) hare zalig-
heid verwachende in Jezu Christo
gewasschen zijnde door Zijn bloed,
geheiligd en verzegeld zijnde door
den H. Geest. Indien nu die leden ware Chris-
tengelovigen en geheiligden verzegeld zijn door den
H. Geest, zal hen dan de waarheid eener onverschillige
zaak zijn? Dat is immers de dwaasheid zelve. Ja, zul-
len zij niet staan en strijden voor dat geloof, dat een-
maal den Heiligen is overgeleverd? Indien zij w a r e
Christengelovigen zijn is dan hun
geloof niet gebonden aan de waarheid en aan Gods
Woord? En die daar afdwalen, maken die zich niet
openbaar en kenbaar, als geene ware gelovigen, ja
als ongelovigen, dat zij ook dwazelijk roemen op de
goedheid van hun hart en de zuiverheid hunner be-
doelingen? Het geloof toch is niet in roemtaal ge-
geven en niet in den mond, maar gelijk onze Belijdenis
zegt, in het hart, gewasschen zijnde door
Jezus bloed en geheiligd door z ij-
nen Geest”. (Wederlegging, blz. 51—56).

Uit het bovenstaande blijkt reeds duidelijk, dat De
Cock van geen scheiding tusschen art. 27 en
art. 29 weten wilde. Tot in uitnodigingen voor oec-
umenische congressen toe heeft art. 27 dienst gedaan
om zoogenaamd te bewijzen hoe oecumenisch-
breed de gereformeerde vaders wel waren. Och ja,
art. 29 was er ook nog, maar dat was ingegeven
door een uit de historie begrijpelijk ressentiment
tegen de roomschen. De vrijzinnigen uit den tijd van
De Cock redeneerden net als de menschen, die van-
daag een synthese tusschen allerlei kerken voorstaan.
Art. 27 scheide men gewoonweg van art. 29; artikel
27 een platonisch ideaal beeld van de kerk, zeer
schoon; artikel 29 een historisch relit, een oud-
vaderlijke bekrompenheid.

Van een dergelijk uiteenrukken der geloofsartikelen
wilde De Cock niets weten. Art. 27 spreekt over de
ware kerk en deze is maar niet een vaag, onzichtbaar
ding, maar kenbaar uit haar gehandhaafde
belijdenis en geheven banieren.
Geen kerk, die speelt met de handhaving van belijdenis
of tucht, heeft het recht om zich ware kerk te noe-
men en zich terug te trekken (tegenover art. 29) op
art. 27. Want bewust artikel houdt ook een gebod
in zich.

We constateeren — in deze dagen, waarin alles wat:
Kerk, Kerk roept ook als zoodanig beschouwd wordt
—, dat De Cock pertinent weigerde art. 27 toe te
passen op de kerken in het algemeen, doch
art. 27 toepaste op de ware, de belijdenis handhavende
kerk. Ja, de meening, (vandaag nog eens gehoord),
dat art. 27 sprak over alles wat zich pluriform, als
kerk aandient, noemde hij vrijzinnig. Art. 27
pleit niet voor oecumenische synthese, maar voor den
antithetischen strijd voor het geloof, den heiligen
overgeleverd.
C. VAN DER WAAL.

“Hoe kan dat nu?”

Men herinnert zich de afleiding gevende passie, waar-
mee dr H. N. Ridderbos zich op het geval-Charles ge-
worpen heeft, alsmede zijn vraag: „hoe kan dat nu kon”, dat
nl. de hoer eerst gegeten en dan verbrand werd? („de
hoer” uit Openb. 17 nl.). We spraken daarover verleden
week.

Men zou de pluizerige vraag: „hoe kan dat nu?” nog
wel vaker bij dr R. kunnen verwachten, als hij Charles
geduldig las. Het is een feit, dat Charles (zie ook nog I,
ixix) bij de uitdrukking uit Openb. 17:16 (zij zullen
de vleezen gedeelten van de hoer eten) denkt aan be-
invloeding — op een of andere wijze — van de zijde van
het Oude Testament, nl. Jes. 49:26. Aan deze plaats
schijnt hem trouwens ook Openb. 16:5 (6) ons te willen
herinneren. Welnu, Jes. 49:26 luidt, naar de vertaling-
dr J. Ridderbos: Ik zal uw verdrukken hun eigen vleesch
doen eten en als van most zullen zij van hun eigen bloed
dronken worden. Wordt hier ook gevraagd: hoe kan dat
nu: uw eigen vleesch eten, en dan bovendien nog dron-
ken worden van eigen bloed?

Wat zijn dat toch voor argumenten bij een apocalyps?
Dr J. Ridderbos verklaart, dat „de bedoeling (van Jes.
49:26) is, dat Israëls onderdrukkers door onderlingen
strijd zichzelf te gronde zullen richten”. Ik wees erop,
dat Holwerda, tegen wien dr H. N. R.'s plompe excla-
mations afschampten, had gewezen, evenals Zahn, Charles dat
deden, op de onheilige coalitie, die de ware kerk vertrap-
pen zou. Koningen haten de hoer; de onderdrukkers van
de kerk verteren elkaar; eten eigen vleesch, slurpen eigen
bloed, Charles verwijst er naar, en Ridderbos Sr geeft er
de parafrase bij.

Maar Ridderbos Jr staat bij hen allemaal te interrum-
peeren: hoe kan dat nu? Alleen maar: hij kijkt daarbij
uitsluitend naar B. H. Dat werd zijn ongeluk. Hij vergat
te lezen in dr J. Ridderbos, die bij Jes. 49:26 verwijst
naar Jes. 9:19: zij eten elk het vleesch van eigen arm.
Vraag nu nog maar eens: hoe kan dat nu?..... K. S.

“Oholiba

Dr H. N. Ridderbos heeft, men herinnert het zich, ons
verhaasd door zijn uitdrukkelijke loochening van de iden-
titeit van „hoer” en „stad” uit Openb. 17. Wij wezen hem
dadelijk op het feit, dat Charles herinnert aan Oholiba;
het mocht niet helpen. Thans zij nog herinnerd aan Char-
les (I, lxxiv), waar gezegd wordt, dat Openb. 17:16 (de
hoer haten, eenzaam maken, en naakt) direct op het hebr.
van Ezech. 23:29 gebaseerd is. En daar is weer die on-
heilige coalitie, die tenslotte uitloopt op een zichzelf ver-
teren. Het is daar Jeruzalem, dat onder het oordeel komt.
En het had „minnaars”. Maar tusschen de minnaars van
de wereldmacht (o.a. de zonen van Babel) en deze „hoer”
(Jeruzalem-Oholiba) is een gespannen verbouding: ze
zullen elkaar haten. En dan komt er weer het verhaal
van dooden en verbranden, neersabelen en verbranden,
vs 25.

We laten het aan dr R. over te vragen: hoe kan dat
nu? Doch herhalen wat we dadelijk tegen hem schreven,
om hem, nadat hij van drift tegen B. H. gestruikeld was,
weer op de been te helpen met een oproep tot wat be-
dachtsaamheid.
Later nog wat. K. S.

“Het Christelijk onderwijs en de Unesco-strop

We hebben herhaaldelijk de aandacht gevraagd voor
de „Unesco”, die, niet „stiekum”, maar wel op kouse-
voeten, bezig is ons „cultureel” (daar valt alles en nog
wat onder) „gelijk te schakelen”. Nauwelijks had Hitler
afgedaan, of de gelijkschakeling ging weer door. Die
hoort immers bij de doorbraaklieden: nauwelijks was de
N.S.D. weggeblazen, of zij achipten een P.S.B. De
N(nationaal) was P(personalistisch) geworden. Maar
verder hadden ze met twee derde van de letters wel
vrede: S en B mochten blijven staan. Geen wonder: de
antithese was weg. De antithese-menschen zeggen: de
tegenstelling is die, welke er ligt tusschen het „God de
eere geven”, en het „in een niet-god uw vertrouwen stel-
len”; zij beweren dus: zoowel de N. als de P. is mis.
Maar de anti-antithese-menschen houden staande: we zijn
al heel erg gevorderd, als we de N. vervangen door een
P. Overigens blijven ze bij het schepel staan, en op het
schepel vertrouwen: de een op de „natie”, de ander op
den „persoon”.

Welnu, menschen van zulken geest hebben de prin-
cipiele leer van een „sovereiniteit bij de gratie Gods”
cadeau gedaan; leveren ons daarom onbezwaard uit aan
de U.N.O., die deels die sovereigniteit opslokt, laten in
Brussel Spaak rebelleeren, en morgen tegen de rebellen
van Moskou protesteeren. Zonder veel egards ten aanzien
van een christelijke school — te onderscheiden van chris-
tenmenschen — beweren ze, dat de U.N.O. (organi-
satie der Vereende Volken) moet voortschrijden tot een
U.N.E.S.C.O. (een opvoeding door organen en naar de
meening van de vereende volken). Cultureel moge de een
den ander pacifiek doordringen; 'n paar anti-antithetische
natuurrechtswetenschaps en evolutionisten zullen dan wel
ergens van een niet al te opvallend centrum uit de op-
voeding van de volkeren, van hun studenten en kinderen,
ter hand nemen. Als ze naar Nederland komen, in Utrecht
zitten ze al, dan zullen ze natuurlijk ook daar de leer-
boeken wijzigen. Ze zullen de geschiedenisboekjes nive-
leeren; want de volkeren moeten „begrip” voor elkaar
hebben, ze moeten het chauvinisme in den ban doen, enz.

Dat betekent dus: de strop wordt al klaar gemaakt,
waar men straks zoomaar zijn hoofd in steken kan.
Vreemden zullen ons zeggen, wat onze nederlandse
historie was. Willem van Oranje zal wel een plaatje
houden in de gelijkgeschakelde leerboekjes. Maar vraag
niet wat er terecht komt van God, en van geloof, en van
kerk, belijdenis, verzet, in zulke boekjes. Vraag niet wat
eigens een christelijke school dan nog te vertellen heeft.
Haar subsidie heeft haar afhankelijk gemaakt; ze kan
niets „eigens” meer doen; zulke „unesco”-boekjes weig-
ren, meneer, dat betekent immers: spelbreker zijn? dat
ware toch extremisme? isolement? en bovendien: zaak-
jes van „de kerk” inbrengen in den souverainen kring van
de school? en daarom zullen ze meedoen, meedoen, en
„begrip toonen”.

U denkt, dat ik te donker zie?
Lees dan eens „Christelijk Schoolblad”, 27 Juli 1950,
uitgave Bosch & Keuning, Baarn. Vroeger heette het
blad „Onze Vacatures”. Daar wordt verteld van minister
Rutten, die aan alle nederlandse scholen een circulaire
stuurde, waarin hij ten verzoeken van de Unesco, heel ons
onderwijs oproept mee te werken aan een grondige schoon-
maak van de schoolboeken. Omdat zij vol chauvinisme en
vol wanbegrip tegenover andere volken staan.

Vervolgens komt de schrijver van het hoofdartikel (de
R.) van zijn kant verhalen van „het prachtige en wijd-
vertakte werk, dat de Unesco doet”.

Leerzaam is dit citaatje:
Het staat nu eenmaal zo dat elk volk zichzelf be-
schouwt als de deugdzaamste, de edelaardeste, de
meestverrichte natie ter wereld. De andere volken zijn
achterlijk en zitten vol valse streken. Of, om het met
een Bijbels woord te zeggen: Bij de Egyptenaren heers-
te drie dagen dikke duisternis, maar bij de kinderen
Israëls was het licht in hun woningen. Derhalve is
overal de vaderlandse geschiedenis een verhaal van
strijd tussen de engelen („wij”) tegen de kinderen
Belials („zij”).

Dat is een karikatuur — óók van den bijbel.
Ons hoofd wordt dus al vast bewogen in de richting
van den strop, waaraan de Unesco ons wil ophangen, ove-
rigens zonder het zelf te beseffen. Ze heeft immers hee-
lemaal geen Hamans-nijdigheid. Ze blaakt van welwillend-
heid. En het „element-van-waarheid” is er natuurlijk óók.
Maar juist de welwillendste heidenen zijn de groote ge-
varen voor de welwillende doorbraakchristenen. Een beet-
je barthianisme, een beetje P.v.d.A., een beetje Indonesië,
een beetje pacifisme, en dan straks de Unesco, en daar